

De stoel van Hajo Meijer

Frits Dijkman
1 december 2016

Per 1 oktober 1978 ben ik op het Philips Natuurkundig Laboratorium begonnen in de groep van Wim Joosen (stromingsleer en elektromechanica) in de sector van Hans Rietdijk (mechanische research). Op 1 mei 2011 ben ik met pensioen gegaan na een dienstverband van 32.5 jaar. Wim Joosen en Hans Rietdijk zijn voor mij grote voorbeelden geweest van bevlogen technici, goede managers met belangstelling en compassie voor hun mensen, die de diepgang niet schuwden, maar toch ook vooral oog hadden voor de praktische toepassingen van hun werk en het werk dat in de groep en de sector werd uitgevoerd. Vlak voordat ik met pensioen ging heb ik de mij door Philips verstrekte bureaustoel gekocht voor achter mijn bureau thuis. Dit was de bureaustoel van Hajo Meijer.

Hajo Meijer nam afscheid in augustus 1984 met een prachtig en gedenkwaardig feest op het grasveld voor de boerderij. Ik had intussen heel veel geleerd, één van mijn leermeesters is Rein Rumphorst geweest. Ik weet nog goed dat samen met Henk Derkx en Peter Verberne we waren begonnen met het opbouwen van een meetopstelling voor het meten van de rheologische eigenschappen van gesmolten kunststoffen (Philips maakte in die tijd al haar kunststof en metalen onderdelen zelf, binnen de PMF, de Plastics en Metaalwaren fabriek met vestigingen over de hele wereld) en dat we op een aardingsprobleem waren gestuit. Dus hulp ingeroepen, en de volgende dag kwamen Rein Rumphorst en Henk Sanders kijken. Rein nam me even apart en zei: "ik zeg je het je één keer, jij bent met iets bezig waar je geen verstand van hebt, er lopen hier heel veel vakmensen rond die je zo kunnen helpen, dus zeg het maar, wil het zelf doen, dan loop ik nu weg, of ik ga voor jou de juiste mensen zoeken". De juiste persoon bleek hij zelf te zijn, gesecondeerd door Henk Sanders. Ik heb zijn boodschap nooit vergeten en Rein is een vriend voor het leven geworden. Het ontwikkelen van de juiste sturingselektronica kostte enige tijd, Rein had een loopjongen nodig voor de onderdelen, en zonder verdere discussie moest ik dat zijn. Ik herinner me nog de vele uren achter de opstelling, het groeien van het aantal componenten rondom een operationele versterker en de eindeloze gesprekken tijdens het solderen en testen over Immanuel Velikovsky en de andere boeken die Rein verslond in de tijd dat hij niet op het Nat.Lab. werkte (dus 's avonds en in het weekeinde). Ik kwam hem een paar jaar geleden nog tegen, in zijn witte overhemd, het boord los, de mouwen opgestroopt, bezig met experimenten op een hoogvermogen plasma opstelling van de Technische Universiteit Eindhoven. Heel genoeglijk was het om hem weer te zien op de gepensioneerdendag op 14 november 2016. De les van Rein betrof de samenhang in het Nat.Lab. van toentertijd, de onzichtbare maar vanzelfsprekende symbiose tussen de onderzoekers en de vakmensen uit de diensten.

Ik weet dat zonder twijfel de toenmalige wereldwijde reputatie van het Philips Natuurkundig Laboratorium, en van haar zuster laboratoria in Duitsland, Engeland, Frankrijk, België en de Verenigde Staten, was gegrondvest op deze symbiose. Ik hoorde laatst dat men van plan is om het aantal medewerkers in de diensten te verminderen en het werk te laten uitvoeren door de onderzoekers zelf. Gelukkig is het huidige management van deze dwaling teruggekomen en ik mag hopen dat er weer met respect naar vakmanschap wordt opgezien.

In 1989 ben ik doorgestroomd naar Licht en kwam in 1991 weer terug als onderzoeker in de groep Wierenga. Mijn mooiste promotie ooit. De groep Wierenga was gehuisvest in WA het oudste gebouw op het terrein W. Op een gegeven moment had collega Lambert Kuijpers een nieuwe bureaustoel, een prachtige lederen stoel, grijsgroen van kleur en met de mogelijkheid ontspannen achterover te leunen. Een stoel met allure, absoluut geen standaard stoel. De bureaustoel van Hajo Meijer.

Lambert Kuijpers leidde een onderzoeksgroep die werkte voor Grote Huishoudelijke Apparaten (hoofdzetel Comerio Italie). In die tijd speelde er een enorm probleem, het was namelijk zo goed als bewezen dat het ozongat boven de Zuidpool het gevolg was van vrijgekomen en vervluchtigde Freon-12, een koelmiddel dat op enorme schaal werd gebruikt voor huishoudkoeling (koelkasten en diepvriezers). Lambert Kuijpers zat namens Philips in een internationaal gremium, dat opereerde onder auspiciën van de UNESCO, om te komen tot een vervanging van Freon-12. In deze uiterst belangrijke commissie heeft Kuijpers een beslissende rol gespeeld en voor huishoud- en industriële koeling is Freon-12 compleet vervangen door middelen die net zo'n hoog koelrendement leveren en die geen gevaar voor de atmosfeer zijn. Na een uitspraak richting buitenwereld dat Philips de firma zou zijn en blijven voor een totaal pakket aan producten voor in huis, besloot de firma de divisie Grote Huishoudelijke Apparaten te verkopen. Lambert Kuijpers is na zijn loopbaan bij Philips vertrokken naar de UNESCO, alle kennis en kunde op het gebied van het meten en karakteriseren van koelapparaten gingen mee met Martien Janssen, naar zijn bedrijf Re/genT. Dit bedrijf levert wereldwijd hoge kwaliteit meetapparatuur van het type dat ooit stond opgesteld in de laboratoria van WA.

De reeds genoemde stoel was waarschijnlijk ergens in het meubelmagazijn in de kelders van WA opgediept door Jan de Wit, één van de medewerkers in het research team van Lambert Kuijpers. Toen Kuijpers het Lab verliet, liet hij de stoel na aan Jan de Wit. Jan de Wit en ik zijn toen directe collegae geworden. De stoel verhuisde met de groep mee naar WB-3, naar WB-1 en uiteindelijk naar WAG (HTC-4 voor de jonge lezertjes). Als groepsleiders kwamen en gingen Peter Wierenga, Josef Pankert, Maarten Buis, ikzelf a.i. en Christopher Busch. Het onderzoek was gericht op kunststoftechnologie, het ontwerp en testen van een robotstofzuiger, inkjetprinting van PolyLed schermen, inkjetprinting van biosensoren, het ontwerp en testen van een elektronische pil voor het toedienen van medicijnen in de dunne en dikke darm, het malen van koffiebonen. Jan de Wit ging september 2001 met pensioen en zijn plaats werd ingenomen door Ad van Kasteren, die van de Mechanische Afdeling overging naar de researchgroep. De laatste 10 jaar voor mijn pensioen heb ik in hoofdzaak gewerkt aan projecten voor ASML. Ik heb het als een groot voorrecht ervaren de laatste jaren van mijn tijd binnen Philips research te mogen samenwerken met twee briljante jonge mensen, Anke Pierik en Sander Wuister.

Toen Jan de Wit met pensioen ging liet hij mij zijn stoel na. Ik heb er nog een aantal jaren "op" gewerkt en intussen was de stoel zo oud dat je het ding niet meer met goed fatsoen kon vererven aan een andere collega (en hij voldoet allang niet meer aan enige ARBO regel). Jan de Wit was er al een keer doorheen gezakt. De reparatie uitgevoerd door Gerard Hoeymans houdt gelukkig nog steeds stand, al zeker vijf en een half jaar.